



НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО



АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)



НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:



© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

Список використаних джерел:

1. Джафарова О., Зінченко Д. Права жінок-військовослужбовців під час військового стану. *Укладачі: Верхотурова-Коновалова М., Козлова Ю.*, Харківський національний університет внутрішніх справ. 2023. с. 297.
2. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII : станом на 17 січ. 2025 р.
3. Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України : Указ Президента України від 10.12.2008 № 1153/2008 : станом на 1 січ. 2025 р.
4. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 № 548-XIV : станом на 18 груд. 2024 р.
5. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам : Наказ М-ва оборони України від 07.06.2018 № 260 : станом на 25 лют. 2025 р.
6. Рішення Хмельницького окружного адміністративного суду від 26.12.2023 у справі № 560/16877/23. URL:<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115980050>
7. Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду від 09.01.2024 у справі № 560/11185/23. URL:<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116184810>

Науковий керівник: д.ю.н., професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Шевчук О. М.

Єщенко О. В.,
*аспірант Одеського державного
університету внутрішніх справ*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ПРАВІ ЄС

Згідно з «частиною 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, кожна особа має право на справедливе та публічне розглядання своєї справи в адекватний строк незалежним і неупередженим судом, який є визначеним законом, що вирішує будь-які ци-

вільні спори або встановлює обґрунтованість будь-яких кримінальних звинувачень, що проти неї висунуті» [1]. «Право на оскарження вироків у кримінальних справах передбачено статтею 2 Протоколу № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» [2]. Відповідно до «пункту 45 Посібника зі статті 6 «Право на справедливий суд (цивільна частина)» Ради Європи, право на справедливий судовий розгляд має забезпечуватися відповідно до закону, який передбачає наявність ефективного судового захисту для сторін судового процесу з метою захисту їх цивільних прав. Кожна особа має право на судовий розгляд у справах, що стосуються її цивільних прав та обов'язків. Стаття 6 § 1 гарантує «право на суд», включаючи доступ до суду у цивільних справах, з метою забезпечення цілісності цього права. Хоча «право на суд» та доступ до суду можуть підлягати обмеженням, такі обмеження не повинні порушувати сутність цих прав» [3].

Окремі аспекти доступу до правосуддя передбачені резолюціями, рекомендаціями Ради Європи, серед яких: «Рекомендація Rec (2004) 4 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці [4]; Рекомендація № R (81) 7 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо заходів, що полегшують доступ до правосуддя» [5]; «Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки» [6]; а також висновками Ради Європи, серед яких: «Висновок № 1(2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи щодо нормативних стандартів незалежності судових органів та незмінюваності суддів» [7]; «Висновок № 3(2002) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та норм, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема етичність, конфлікт інтересів та безсторонність» [8]; «Висновок № 6(2004) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи щодо забезпечення справедливого судового процесу у розумні терміни та ролі суддів у судових процедурах з урахуванням альтернативних методів врегулювання спорів» [9]; «Висновок № 9(2006) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи щодо важливості ролі національних суддів у ефективному застосуванні міжнародного та європейського права» [10]; «Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи стосовно оцінки якості судових рішень» [11].

Питання доступу до справедливого та неупередженого суду розглядалися в «рішеннях Європейського суду з прав людини». Вони встановлюють права осіб на компенсацію та справедливий процес у суді, що є міжнародною гарантією прав людини і забезпечують, що держави-члени виконують свої зобов'язання. Прикладами рішень, які стосуються доступу до справедливого суду є, зокрема, у справі «Голдер проти Сполученого Королівства» («Golder v. the United Kingdom»), №4451/70, 1975 р. [12]; у справі «Юліус Клойбер Шлахтхоф GmbH та інші проти Австрії» («Julius Kloiber Schlachthof GmbH and Others v. Austria»), №21565/07 та ін., 2013 р. [13]; у справі «Мактуф і Дам'янович проти Боснії та Герцеговини» («Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina»), №2312/08 і 34179/08, 2013 р. [14]; у справі «Ібрагім Гюркан проти Туреччини» («Ibrahim Gürkan v. Turkey»), №10987/10, 2012 р. [15].

У «рішенні Європейського суду з прав людини у справі» «Bellet v. France» «було зазначено, що стаття 6 § 1 Конвенції містить гарантії справедливого судочинства, включаючи право на доступ до суду. Високий рівень доступу, що забезпечується національним законодавством, повинен забезпечити особі право на справедливий суд згідно з принципом верховенства права в демократичному суспільстві. Для забезпечення ефективного доступу особа повинна мати можливість оскаржувати будь-які дії, які порушують її права» [16].

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) : Конвенція, Міжнародний документ, протокол від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 18.03.2025).

2. Протокол №7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (укр/рос) : Протокол, Міжнародний документ від 22.11.1984 р. №7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_804#Text (дата звернення 18.03.2025).

3. Посібник зі статті 6 «Право на справедливий суд (цивільна частина)» Ради Європи. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/guide_art_6_ukr (дата звернення: 18.03.2025).

4. Рекомендація Рес (2004) 4 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/03.pdf> (дата звернення 18.03.2025).

5. Рекомендація № R (81) 7 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо заходів, що полегшують доступ до правосуддя. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/08.pdf> (дата звернення 18.03.2025).

6. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/09.doc> (дата звернення 18.03.2025).

7. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_1.doc (дата звернення: 18.03.2025).

8. Висновок № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_3_2002.pdf (дата звернення: 19.03.2025).

9. Висновок № 6 (2004) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn6_2004.pdf (дата звернення: 19.03.2025).

10. Висновок № 9 (2006) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо ролі національних суддів у забезпеченні ефективного застосування міжнародного та європейського права. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_9_2006.pdf (дата звернення: 19.03.2025).

11. Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо якості судових рішень. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_11_2008.pdf (дата звернення: 19.03.2025).

12. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Голдер проти Сполученого Королівства» (Golder v. the United Kingdom), №4451/70, 1975 p. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-57496%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57496%22]}) (дата звернення 19.03.2025).

13. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юліус Клойбер Шлахтхоф GmbH та інші проти Австрії» (Julius Kloiber Schlachthof GmbH and Others v. Austria), №21565/07 та ін., 2013 p. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-118045%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-118045%22]}) (дата звернення 19.03.2025).

14. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мактуф і Дам'янович проти Боснії та Герцеговини» (Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina), №2312/08 і 34179/08, 2013 p. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-122716> (дата звернення 19.03.2025).

15. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ібрагім Гюркан проти Туреччини» (Ibrahim Gürkan v. Turkey), № 10987/10, 2012 р. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-111840%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-111840%22]}) (дата звернення 19.03.2025).

16. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Bellet v. France» 1994 р. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/docx/?library=ECHR&id=001-57952&filename=CASE%20OF%20BELLET%20v.%20FRANCE.docx&logEvent=False> (дата звернення 20.03.2025).

Іванова Вікторія

*Аспірантка кафедри цивільного процесу
Навчально наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ІНОЗЕМНИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЩОДО КОМПЕНСАЦІЇ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ

У сучасному міжнародному правопорядку питання визнання та виконання рішень іноземних судів щодо компенсації шкоди, завданої збройною агресією, набуває особливої актуальності у зв'язку з війною росії проти України. Пошук ефективних механізмів правового захисту постраждалих, зокрема через звернення до судів іноземних держав, є одним з ключових напрямів формування правосуддя перехідного періоду.

Основне питання полягає у тому, чи можуть рішення іноземних судів, ухвалені проти російської федерації на користь потерпілих, бути визнаними й виконаними на території України чи інших держав. У багатьох випадках саме доктрина державного імунітету використовується як аргумент для відмови у визнанні та виконанні таких рішень. Разом з тим, з огляду на масштабні порушення з боку росії, а саме агресію, воєнні злочини, злочини проти людяності, – міжнародна правова доктрина схиляється до думки, що у таких випадках державний імунітет має бути обмежений.

Зокрема, у статті 7 Конвенції про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах 2019 року, вста-

Фідря Ю. О.

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ
СТЯГНЕНЬ СТОСОВНО СУДДІ 133

Хотенець П. В.

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ПРО ДІАЛЕКТИКУ СУДОВОЇ
ТА ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ 138

Хотинська-Нор О. З.

ЄДНІСТЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
ІНСТРУМЕНТАРІЮ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ
УКРАЇНИ..... 140

Храпенко О. О.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЇ АДВОКАТА:
ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ 142

Шевчук О. М., Євечук О. І.

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД З ПИТАНЬ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ:
АНАЛІЗ ОКРЕМИХ РІШЕНЬ ЄСПЛ 146

СТУДЕНТИ ТА АСПІРАНТИ

Афанасьєва В., Машаро О.

ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ І ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ
ДО СУДОВОЇ СИСТЕМИ 151

Басюк Ю. М.

ЕТИЧНІ МЕЖІ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА У СОЦІАЛЬНИХ
МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 154

Бєляєва К. О.

ДОВІРА ДО СУДУ В УКРАЇНСКОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
ФАКТОРИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ 159

Бідний Є. М.

НОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «МИТНИЙ
СПІР ЩОДО НАРАХУВАННЯ ТА СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ
ПЛАТЕЖІВ» КРИЗЬ ПРИЗМУ ПРАКТИКИ ЄСПЛ 162

Божко А. В.

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА АДВОКАТА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 166

Бондар Аліса

ПРИНЦИП ДОБРОВІЛЬНОСТІ ШЛЮБУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД 169